

Een compleet aanbod
rond participatie,
partnersamenwerking en
maatschappelijke initiatieven

Training

Train-de-trainer & Uitrol

Verdiepingsprogramma's

Procesbegeleiding

Klankborden & Coaching

*David Postma, Kees-Jan Donkers,
Nicoline Waanders, Rob Kah & Netwerk*

Een beproefde aanpak om maatschappelijke initiatieven verder te helpen

David: Vrijwel iedereen werkt tegenwoordig in *netwerksituaties*: een groep mensen of organisaties ontwikkelt nieuwe ideeën en initiatieven in een niet sterk gestructureerde vorm van samenwerking. Professionals en actieve inwoners, ondernemers en procesbegeleiders raken betrokken in leer- en zoekprocessen om zinvolle veranderingen te realiseren in een vaak complexe omgeving. Het programma *Werken met Netwerken* biedt via praktische tools inzicht in deze processen en vergroot de kans op succes.

Rob: Die netwerksamenwerking speelt overal: innovatie- en leedergroepen, inwonerinitiatieven, overheidsparticipatie, gebieds- en wijkraden, nieuwe coalities in de zorg, vitalisering van steden en dorpen, technologische vernieuwing binnen een branche of bedrijfskolom. Belangrijk kenmerk is dat mensen elkaar vinden omdat ze elkaars ambities (h)erkennen en voortgang boeken door samen te leren en te doen. Niet vanuit een vooraf uitgewerkt plan op basis van hiërarchie of een strak gestructureerde organisatie, maar op basis van energie en vertrouwen.

Nicoline: Ook bij gemeenten is netwerken een thema. Waar de overheid vaak de partij was die bepaalde en betaalde, is zij nu meer en meer een gelijkwaardige netwerkpartner, facilitator en verbinder. Zo'n nieuwe rol is voor iedereen wennen.

Kees-Jan: Het programma van de training *Werken met Netwerken* heeft zich door de jaren heen bewezen. Elke organisatie legt eigen accenten, maar de basis staat: leren aan de hand van eigen cases, puzzels en vragen. Per tool geven we een korte intro met plenaire discussie en dan meteen aan de slag in kleine groepen om de toepassing concreet te maken. Dat is twee vliegen in één klap: leren én input voor de praktijk ophalen.

Alle afbeeldingen zijn foto's van flipovers uit trainingsprogramma's

Bewust(er) bekwaam opereren met meer inzicht en handelingsmogelijkheden in lastige situaties

David: Vrijwel iedereen zit in overleg- en werksituaties die als netwerken functioneren. Veel gaat goed en doen we, op intuïtie, al goed. Maar wat deelnemers aan onze trainingen en workshops teruggeven is dit: juist wanneer het lastig wordt, helpen de nieuwe kennis en vaardigheden om de zaak weer vlot te krijgen. De tools bieden structuur aan de stappen die gezet moeten worden en handreikingen om dat effectief te doen. Dat geeft energie en maakt de kans op succes veel groter. Door te begrijpen wat er gebeurt, door te kunnen duiden wat er fout gaat of kan gaan, door te weten wat je vooraf moet doen om uit de valkuilen te blijven, krijgt een proces snelheid en impact.

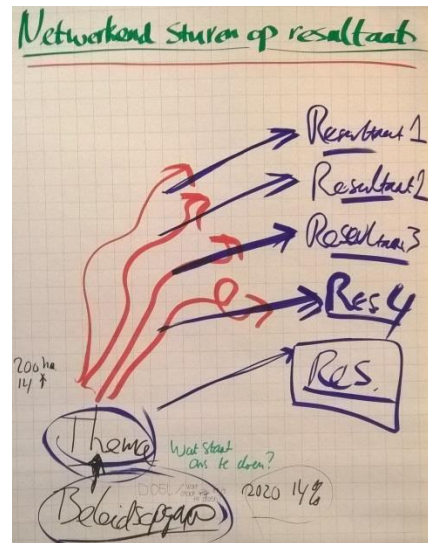
Rob: Onze training geeft snel en op verschillende aspecten inzicht in wat er speelt rond de interactie in netwerkgroepen. Via de tools leren deelnemers het (vaak onbewuste) gedrag beter te duiden en met elkaar te bespreken.

Overheid, organisaties en inwoners zoeken nieuwe rollen om dingen gedaan te krijgen

Kees-Jan: Zoek op internet op 'participatie', 'Wmo', 'Omgevingswet', 'maatschappelijke initiatieven', 'veranderende rol overheid' en het beeld wordt duidelijk. De overheid wil en moet anders, waardoor ruimte ontstaat voor organisaties en inwoners om meer te doen rond de belangrijke thema's van dit moment: leefbaarheid, duurzaamheid en energietransitie, zorg en welzijn, sociale samenhang. We staan er met z'n allen midden in, het is in volle gang en de uitkomst is niet zeker. Wat wel zeker is, is dat *Werken met Netwerken* praktische handvatten biedt om met open blik en in vertrouwen mee te doen en bij te dragen aan maatschappelijk resultaat.

Nicoline: Invloed en verantwoordelijkheden verschuiven. En daarmee ook ieders rol. Het speelveld lijkt sterk op een waterbed. Als het op de ene plek verandert, beweegt de rest mee, in een nieuw samenspel. Onze begeleiding geeft je instrumenten in handen om daarin je weg te vinden.

Nicoline: *Werken met Netwerken* helpt o.a. bij het opnieuw definiëren van de rol van de overheid. Niet meer opleggen of opdrachten uitzetten, maar in gelijkwaardige samenwerking resultaten laten ontstaan. Soms als initiator, soms faciliterend, soms meer op de achtergrond, maar altijd in open en transparante verbinding met inwoners en organisaties. In de training komen deze processen uitgebreid aan de orde.

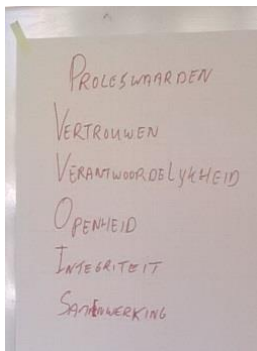
Een complete set tools, methoden en inzichten om direct resultaat te boeken

Rob: De tools wérken, dat laat de praktijk zien. Niet alleen als model of methode om zelf de zaken helder te krijgen, maar ook om met het netwerk aan de slag te gaan. Door de tools samen toe te passen, en ermee te leren, ontstaat gedeeld inzicht, draagvlak en energie om door te pakken. Ook mooi: de tools benutten om in je eigen organisatie of bij de achterban het gesprek op gang te brengen. Zo creëer je wederzijds begrip en vertrouwen, ook als de rollen of belangen verschillen. Je ziet dat mensen hun opgaven anders in taal gaan formuleren: toegankelijk, uitnodigend, verbindend, met oog voor dat wat anderen beweegt en nodig hebben - dat werkt sterk door. Zie de lijst op de volgende pagina.

Kees-Jan: Voeg daarbij het wonder van taal: door de juiste formulering van ideeën en acties ontstaat een verbindende kracht en komt energie los. Even gemakkelijk doodt een foute woordkeuze of 'framing' elk draagvlak - ook dat aspect maken we expliciet in de training. Zo gaan tijdens de intervisie deelnemers ervaren hoe de formulering van de leervraag al de kern van de oplossing óf de blokkade in zich draagt.

Carrousel	Leg snel persoonlijke verbindingen voor samenwerking op basis van vertrouwen en gedeelde belangen
Warm/Koud Organiseren	Helderheid over de verschillen tussen projectmatig werken en resultaten boeken op basis van energie en verbinding van ambities
Netwerkanalyse	Ontdek de rollen, mensen, verbindingen en wezenlijke thema's rond een initiatief
Initiatievenspiraal	Organiseer in elke fase de juiste competenties om stappen te zetten
Cocreatiedriehoek	Herken verschillende dynamieken en het verschil tussen functie, rol en positie, met de Vrije Actor als 'procesoliemannetje'
PIN-model	Creëer vertrouwen om de gedeelde belangen te vinden
Netwerkflow & Coherentiecirkel	Ken de vier samenwerkingsfasen en ontdek mogelijke interventies van de Vrije Actor om de interactie vitaal te houden of weer vitaal te maken
Netwerkend sturen op resultaat	Ontwerp verbindende processen met warm/koud organiseren in balans en kies daarin vanaf het begin je eigen, goede rol
Tijdlijn	Haal met de hele groep via interactieve evaluatie snel concrete inzichten en verbeterpunten met draagvlak op
Intervisie	Benut elkaars kennis en ervaring

Tools en cursusmap worden geregeld geactualiseerd op basis van ervaringen van deelnemers en trainers

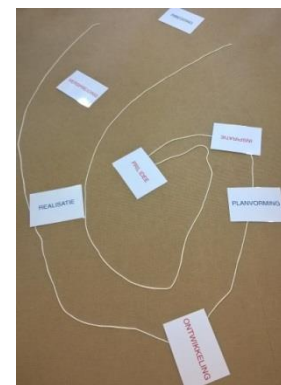
Nicoline: In Assen geven we de training inmiddels drie jaar en het is echt een beweging in de stad te worden. Mensen horen van collega's dat de training waardevol is en melden zich aan; ook worden de tools geregeld ingezet bij lastige vraagstukken. Het management is getraind en we merken een veranderende kijk op onze gemeentelijke rol. Ook helpen we andere gemeenten om het programma uit te rollen – we hebben een flinke pool van 'Assense' trainers, zowel vanuit de gemeente als van samenwerkingspartners.

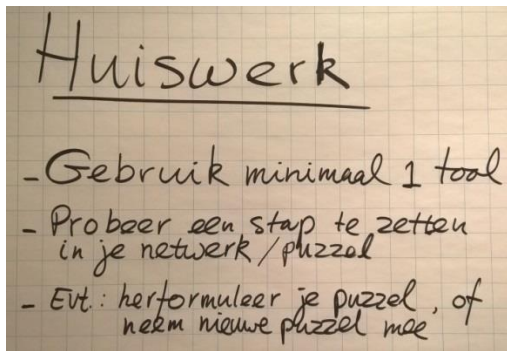
Compacte theorie direct vertalen naar de eigen puzzels - leren van en met elkaar

David: De belangrijkste succesfactoren zijn:

- ✓ de tools zijn over de afgelopen 15 jaar getoetst en doorontwikkeld;
- ✓ het programma, inclusief de huiswerkopdrachten, benut de leervragen van de deelnemers als motor; vertaling naar de praktijk staat centraal – vertrouwelijkheid is gewaarborgd, dus iedereen kan zich open opstellen;
- ✓ elke tool wordt ingeleid met een beknopte theorie waarna de groep in afwisselende werkvormen aan de slag gaat met de vertaling naar de eigen cases en vragen; zo ontstaat vlot het juiste gesprek tussen de deelnemers, hoe verschillend hun achtergronden en ambities ook zijn;
- ✓ we stimuleren sterk een gemengd karakter van de groepen: niet alleen deelnemers uit de eigen organisatie of kring, maar juist ook van andere partijen; zo leer je elkaars uitdagingen en belangen beter kennen en kun je in de dagelijkse praktijk met elkaar meer meters maken.

Kees-Jan: De training is lekker 'low tech'. Geen PPT en beamers, maar eerlijke materialen om de tools te illustreren, zoals hier de Initiatievenpiraal op de grond. Voordeel is dat deelnemers letterlijk hun plek 'in de opgave' kunnen innemen om aan den lijve te ervaren waar ze staan en 'hoe ze erin staan'. Zo worden dilemma's duidelijk en kunnen de deelnemers in gesprek met elkaar tot volgende stappen komen.

Kees-Jan: Na dag 1 gaan deelnemers met hun nieuwe kennis en vaardigheden aan de slag. Aan het begin van dag 2 halen we de resultaten op en we zien eigenlijk altijd dat men stappen heeft gezet – dat is dus puur rendement.

Training, train-de-trainer, begeleiding bij uitrol, verdieping, procesbegeleiding, coaching en klankborden

David: Wat ons plezier doet en waar het ons om gaat: succes in de praktijk borgen door een beproefde overdracht aan de deelnemers en aan nieuwe trainers. U kunt ons inschakelen voor:

- ✓ kennismakingsworkshops;
- ✓ groepstraining, meestal twee- of driedaags;
- ✓ train-de-trainer: ontwikkeling van uw eigen medewerkers om zelfstandig voor de groep te staan binnen uw organisatie;
- ✓ advies en hulp bij de verdere uitrol, inclusief communicatie, netwerk-ontwikkeling, kwaliteitsbewaking, gevalideerde evaluaties;
- ✓ verdiepingworkshops in thema's als procesontwerp, de veranderende overheid, communicatie, persoonlijke ontwikkeling;
- ✓ begeleiding bij groepssessies over netwerkthema's en aanverwante zaken (beleidsvorming en visieontwikkeling);
- ✓ klankborden, coachen, sparren op het grensvlak van organisatiethema's en persoonlijke ontwikkeling;

Kees-Jan: Tijdens de intake bekijken we samen met u wat de mogelijkheden zijn. Openheid vinden we belangrijk: we stappen alleen in als de voorwaarden voor succes aanwezig zijn. Een van de leukste en snelste manieren om erachter te komen of uw omgeving of organisatie klaar is om te gaan *Werken met Netwerken* is een 'proeverij': deelnemers leren in een workshop van een paar uur enkele tools kennen en krijgen een gevoel hoe de aanpak werkt en wie wij zijn. Zo ontdekt u zonder afbreukrisico of het zinvol is om door te gaan. En wat geldt betreft: waar we trots op zijn is dat we kosteneffectief de zaken overdragen waarna uw mensen zelf actief verder kunnen werken met de tools en ook anderen kunnen gaan trainen.

David: Op allerlei aspecten van netwerksamenwerking is verdieping mogelijk. Daartoe hebben we meerdere programma's ontwikkeld – ook maatwerk is altijd mogelijk. Enkele voorbeelden:

Verbindend en trefzeker communiceren rond initiatieven

Veel staat of valt met helder zijn over wat je wilt en wat anderen daaraan kunnen bijdragen. Deelnemers leren goed doordenken hoe je je doelen verwoordt en welke 'betekenis' je een initiatief meegeeft.

Procesontwerp en -uitvoering

Aan de hand van eigen cases gaan deelnemers rood en blauw organiseren zo combineren dat de kans op succes zo groot mogelijk wordt.

Procesinterventies

Wat doe je als het vastloopt of dreigt te mislukken? Als één partij wil domineren en anderen dreigen af te haken? Intervenier jijzelf of doet een ander dat? Wat zijn de handelingsalternatieven, hun opbrengsten en risico's?

Persoonlijke ontwikkeling: 'Je neemt je zelf mee'

Tools zijn mooi, maar de manier waarop je deze inzet is zeker zo belangrijk. In dit programma leren deelnemers hun patronen beter kennen en waar nodig ombuigen in effectiever gedrag.

Voor trainers: 'Alle leeransen benutten' – ontwikkeling socratische vaardigheden

Het leerrendement stijgt enorm door de groep het werk te laten doen: alles wat er gebeurt te benutten als oefenmateriaal. Dit vraagt een speciale vaardigheid om deelnemers zo te bevragen dat ze zelfstandig verbindingen leggen en bij elkaar de kwartjes laten vallen.

Nicoline: Vaak komt een gemeentesecretaris of leidinggevende het certificaat uitreiken aan de groep, als bevestiging van het belang dat organisaties aan het programma hechten. En in elk programma zien we dat mensen uit verschillende organisaties of domeinen ontdekken dat ze elkaar nodig hebben. De verbindingen gesmeed tijdens deze dagen werken lang door.

Ervaring in groepsbegeleiding, cursusontwerp, organisatieverbetering en ontwikkeling van professionele vaardigheden

David: “Kees-Jan stuurt op energie in processen en bij mensen en weet telkens weer met een gestructureerde aanpak een onoverzichtelijk, complex vraagstuk om te zetten in iets waaraan men samen verder kan werken. Hij kent de kracht van woorden en weet daarmee mensen op weg te helpen om zó te formuleren dat anderen aanhaken in plaats van af te haken.

Kees-Jan: “Door zijn betrokkenheid bij de ontwikkeling van de aanpak staat David boven de materie. En met zijn ervaring in het onderwijsveld weet hij hoe je bij mensen kwartjes kunt laten vallen. Uit elke puzzel haalt hij de essentie en kneedt deze tot leermateriaal. Hij legt verbindingen tussen thema’s, tussen theorie en praktijk zodanig dat deelnemers nieuwe gedragsalternatieven ontdekken.”

Rob: “Nicoline is een verbinder. Door haar ervaring in o.a. het gebiedsgericht werken kent ze de sociale en fysieke wereld en ook de overheid. In groepen kan ze puzzels goed aanscherpen en vanuit verschillende perspectieven laten bekijken waardoor er vaak een kwartje valt. Ze heeft oog voor de persoon en kan die door heldere vragen vaak net een stapje verder helpen.”

Nicoline: “Rob kan goed ‘horen’ en weet dat de oplossing altijd al ergens in de puzzel van de deelnemer aanwezig is. Vrolijk, prikkelend en met milde humor laat hij de deelnemers hun eigen oplossing vinden. Want, zo meent hij: je kunt mensen niet overtuigen, ze overtuigen alleen zichzelf.”

David werkte ruim 15 jaar bij Wageningen University & Research als onderzoeker, trainer, manager van trainingen voor professionals en projectleider. Hij woont nu in Duitsland en bedient ook daar organisaties met *Werken met Netwerken*.

Kees-Jan is partner bij Your Point. Hij traint professionals, begeleidt denkprocessen over complexe onderwerpen en heeft jarenlange ervaring met persoonlijke begeleiding met een divers instrumentarium.

Nicoline werkt bij de gemeente Assen als programmaleider organisatieontwikkeling. Daarnaast is ze verbonden aan het programma Democratie in Actie van VNG/BZK. Ze heeft ervaring als trainer, procesbegeleider en ontwikkelaar en zet deze ook in vanuit haar eigen organisatie adviesbureau 'Eigentijds Veranderen'.

Rob is directeur bij Sociaal Werk Oldambt en heeft samen met een aantal vrienden De Verbeterplaats opgezet. Verbeteren in plaats van veranderen: mensen hebben talenten, ideeën, behoeften – als je die allemaal op een goede manier weet te benutten, ontstaan er mooie resultaten.

Samen dragen Kees-Jan, David, Rob en Nicoline *Werken met Netwerken* over aan geïnteresseerden en ontwikkelen de instrumenten door om samen met hen succes te borgen.

En we maken natuurlijk deel uit van een netwerk met vele trainers en procesbegeleiders

David: We kennen prima professionals die we kunnen inschakelen, bijvoorbeeld als meerdere groepen tegelijkertijd getraind of begeleid moeten worden.

Kees-Jan: De tools kun je prima zelf toepassen, maar ze werken vooral ook goed in en met je eigen netwerk. Hetzij om het gesprek aan te gaan of, zoals hier de Tijdlijn, om samen toe te passen en op een verbindende manier te evalueren. De verbeterpunten borrelen als vanzelf uit de groep op en met de overige tools kun je nog dieper analyseren – hoe dan ook, de energie in de samenwerking krijgt altijd een extra boost.

David Postma davidpostma@gmail.com 06 53279398 www.postmaenpartners.eu	Kees-Jan Donkers k.j.donkers@yourpoint.nl 06 28578238 0299 601313 www.oogstenenvooruitgaan.nl en www.yourpoint.nl
Rob Kah rob@verbeterplaats.nl 06 46633361 www.verbeterplaats.nl	Nicoline Waanders nicoline@eigentijdsveranderen.nl 06 36312955 www.eigentijdsveranderen.nl

www.werkenmetnetwerken.nl